

GASTON COLLE (1881-1946)

1919

Gaston Colle werd geboren te Tielt op 1 augustus 1881 en overleed te Ukkel op 30 augustus 1946.

Hij volbracht zijn middelbare studiën in zijn geboortestad, zijn hogere studiën aan de Universiteit te Leuven.

Bij K.B. van 28 april 1919 werd hij benoemd tot docent aan de Rijksuniversiteit te Gent en ter vervanging van Prof. Hoffmann belast met volgende leeropdracht

in de Faculteit der Letteren en Wijsbegeerte: „Philosophie morale”, „Histoire de la philosophie (partim: temps modernes)”, „Etudes approfondies de questions philosophiques”, „Analyse critique d'un traité philosophique” en „Exercices sur des questions philosophiques: morale”. Hij werd bij K.B. van 31 januari 1922 bevorderd tot buitengewoon hoogleraar aan de Faculteit der Letteren en Wijsbegeerte. Enkele maanden later kwam zijn benoeming als opvolger van Prof. Van Biervliet voor het deel van de franstalige cursus in de metafysica, dat laatstgenoemde tevoren doceerde (K.B. dd. 30 juni 1922). Bij K.B. van 20 oktober 1923 werd hij vervolgens belast met de nederlandstalige cursussen: „Logica” (kand. Letteren en Wijsbegeerte, kand. voorbereidend tot de Rechten), „Beginselen der

moraalphilosophie” (kand. in het notariaat), „Logica” (kand. Staatswetenschappen) alsmede „Logica en Moraalphilosophie” (Faculteit der Wetenschappen). Bijna een jaar later werd daaraan de nederlandstalige cursus „Zedenkunde” (kand. Letteren en Wijsbegeerte, kand. voorbereidend tot de Rechten) toegevoegd (K.B. dd. 15 september 1924). Het jaar daarop volgde zijn benoeming tot gewoon hoogleraar aan de Faculteit der Letteren en Wijsbegeerte met ingang op 31 januari 1925 (K.B. dd. 29 februari 1925).

Gedurende het academisch jaar 1925-1926 grepen opnieuw enkele wijzigingen plaats: Prof. Colle werd ontlast van de cursus „Geschiedenis van de wijsbegeerte (partim moderne tijden)” en van de „Critische ontleding van een wijsgerige verhandeling: zedenleer” (K.B. dd. 7 oktober 1925) terwijl bij K.B. dd. 30 juni

1926 de nederlandstalige cursus „Beginselen der logica en der zedenkunde” (kand. aardrijkskunde) aan zijn leeropdracht toegevoegd werd.

Bij K.B. van 1 september 1928 werden nieuwe veranderingen ingevoerd: Prof. Colle werd belast met de franstalige cursus „Logica” (kand. Letteren en Wijsbegeerte) ter vervanging van Prof. Hulin De Loo en tevens ontlast van de nederlandstalige cursus „Zedenkunde” (kand. Letteren en Wijsbegeerte). Twee jaar en een week later (K.B. dd. 8 september 1930) werd hij ook met ingang van het academisch jaar 1930-1931 ontlast van de franstalige cursussen „Logica” (kand. Letteren en Wijsbegeerte) en „Oefeningen over vraagstukken uit de wijsbegeerte: zedenleer” (kand. wijsbegeerte). Hetzelfde jaar werden hem (K.B. dd. 15 december 1930) de „Verklaring van een latijns schrijver” (kand. voorbereidend tot de Rechten) en de „Vertaling van het blad van een latijnse tekst en de verklaring van latijnse schrijvers” (kand. Letteren en Wijsbegeerte) toevertrouwd. Het volgende jaar werd hij achtereenvolgens ontlast van de cursus „Logica en Moraal-philosophie” (Faculteit der Wetenschappen) en van de franstalige cursussen „Philosophie morale” (kand. Letteren en Wijsbegeerte) en „Exercices sur des questions philosophiques” (kand. Wijsbegeerte) (K.B. dd. 30 januari 1931 en 22 september 1931). Bij K.B. dd. 15 juni 1932 werd hij belast met het nederlandstalig onderwijs in de metafysica (partim), cursus welke hij tevoren in het frans doceerde, en met de „Verklaring van wijsgerige teksten (partim: Oudheid)” voor de licentie in de letteren en wijsbegeerte. Bij K.B. dd. 4 oktober 1933 werd hij ontlast van de franstalige cursus „Etudes approfondies de questions de morale” en enkele maanden later belast met de franstalige cursus „Exercices philologiques sur les langues romanes” ter vervanging van Prof. Counson (K.B. dd. 20 dec. 1933). Voor de duur van één jaar, 1934-1935, werd hij bovendien bij K.B. dd. 29 oktober 1934 benoemd voor de cursus „Wijsbegeerte en Letterkunde” in de Faculteit der Letteren en Wijsbegeerte.

Na de tweede wereldoorlog werden tenslotte nog volgende wijzigingen aangebracht in de leeropdracht van Prof. Colle: 1° Bij Besluit van de Prins-Regent van 28 november 1945 werd hij belast met de cursus „Overzicht der wijsbegeerte: logica en zedenleer” (Hogere School voor Handels- en Economische Wetenschappen); 2° Bij Besluit van de Prins-Regent van 28 december 1945 werd hij belast met een deel van de cursus metafysica; 3° Met ingang op 1 januari 1946 werd hij bij Besluit van de Prins-Regent dd. 10 januari 1946 belast met de cursus „Logica” (kand. Staats- en Sociale Wetenschappen).

De leeropdracht van Prof. Colle was, zoals blijkt uit de gegeven opsomming, bijzonder zwaar. Hij doceerde tijdens zijn universitaire loopbaan, hetzij in het frans, hetzij in het nederlandse, cursussen over logica, moraal, geschiedenis van de wijsbegeerte, latijnse tekstverklaring en vertaling, metafysica en romaanse filologische oefeningen. Daarnaast vervulde hij verschillende administratieve werkzaamheden: gedurende het academisch jaar 1922-1923 was hij secretaris van de Faculteit der Letteren en Wijsbegeerte, gedurende het academisch jaar 1927-1928 deken van dezelfde faculteit, terwijl hij tijdens het academisch jaar 1938-1939 als secretaris van de Academieraad fungeerde (K.B. dd. 18 juli 1938).

Professor Colle was commandeur in de Leopoldsorde en officier in de Kroonorde. De herinnering aan de fijne estheet, die de wijsgeer Colle was, is voor allen die hem gekend hebben onuitwisbaar. Hij was niet alleen een scherpzinnig geleerde met een voornamige geest en een grote belezenheid, maar tevens een zeer innemende persoonlijkheid met een scherp gevoel voor humor en een zeer ontwikkelde smaak. Prof. Colle was geen man van de actie, maar een fijnzinnig beschouwer der dingen. In zijn gesprekken, lessen, voordrachten en geschriften toonde hij zich geen dogmatisch systeembouwer, zoals met filosofen zo vaak het geval is, maar een wat melancholisch geaard scepticus, die de relativiteit en vergankelijkheid van het dagelijkse gebeuren beseftte. Op wetenschappelijk gebied heeft hij vooral naam verworven door zijn vertaling met kommentaar van de eerste boeken van de metafysica van Aristoteles. Daarnaast schreef hij een reeks essays, die een groot succes kenden en waarvan een deel in het Nederlands vertaald werden.

J. KRUTHOF.

PUBLIKATIES VAN GASTON COLLE

IN BOEKVORM

- Aristote. Métaphysique. Livre I. Traduction et commentaire.* Leuven.
Aristote. Métaphysique. Livres II et III. Traduction et commentaire. Leuven, Institut supérieur de Philosophie, Parijs, Alcan, 1922.
Aristote. Métaphysique. Livre IV. Traduction et commentaire. Leuven, 1931.
Le divin Platon. Brussel, 1934 (Publications de l'école des sciences philosophiques et religieuses, 2e série, 2).
Les Eternels. Mélanges de philosophie et de critique. Brussel, 1936.
Les sourires de Béatrice. Nouveaux mélanges de philosophie et de critique. Brussel, Editions universitaires, Les presses de Belgique, 1943.
Mes Alyscamps. Derniers mélanges de philosophie et de critique. Antwerpen, De Nederlandse Boekhandel, 1945.
Bestendigheden. Een reeks lezingen. Uit het Frans vertaald door Henri Van Crombruggen. Brussel, Editions universitaires, 1945.

ALS BIJDAGEN IN TIJDSCHRIFTEN EN VERZAMELWERKEN

- Les quatre premiers livres de la Morale à Nicomaque.* Annales de l'Institut supérieur de Philosophie, IV, 1919, pp. 179-218.
Le sentiment esthétique. Revue latine (augustus 1921).
Le divin Platon. In: *Mélanges Bidez. Annuaire de l'Institut de philologie et d'histoire orientales*, t. II, fasc. 1-2, Brussel, 1934, pp. 99-119.